

ELOKUVAN ESITTELY

Mansikkapaikka

(Smultronstället)

Ruotsi 1957. Käsikirjoitus ja ohjaus: Ingmar Bergman. Tuotanto: Allan Ekelund. Kuvaus: Gunnar Fischer. Leikkaus: Oscar Rosander. Pääosissa: Victor Sjöström, Bibi Andersson, Ingrid Thulin, Gunnar Björnstrand, Jullan Kindahl, Folke Sundquist. Kesto: 91 min.

Mansikkapaikka on **Ingmar Bergmanin** (1918 – 2007) rakaste-tuimpia elokuvia. Se on aiheeltaan yleisinhimillinen ja muodoltaan eheä. Yhden vuorokauden tapahtumiin on sisällytetty takautumien avulla ihmiselämän pettymykset. Mansikkapaikkaa voi pitää myös varhaisena road movie -lajityypin edustajana. Ulkoisen matkan ohella elokuvassa tehdään sisäinen, psykoanalyttinen matka kohti torjuttua totuutta.

Vanheneva Isak Borg (**Viktor Sjöström**) lähtee vastaanottamaan riemutohtorin arvoa Lundiin, ja joutuu kohtaamaan ikäviä totuuksia jotka on torjunut ja eristänyt. Unissaan hän kertoo nuoruutensa ratkaisevat pettymykset, jotka muokkasivat hänen persoonallisuuttaan. Nuoruudenrakastettu Sara (**Bibi Andersson**) meni naimisiin Isakin veljen Sigfridin (Per Sjöström) kanssa; vaimo Karin (**Gertrud Fridh**) oli uskonon. Ongelmat ovat periytyneet: pojan Evaldin (Gunnar Björnstrand) avioliitto Mariannen (**Ingrid Thulin**) kanssa rakoilee.

Jörn Donner on kiinnittänyt huomiota siihen, miten isyys puuttuu elokuvasta moninkertaisesti. Isakin isää ei nähdä ennen kuin viimeisessä kohtauksessa; Isak ei suhtaudu poikaansa Evaldiin kovinkaan isällisesti; Evald ei halua tulla isäksi; eikä Isak ole varma siitä, onko hän Evaldin isä. Näin silmiinpistävä poissaolo saa pohtimaan, käsitteleekö elokuva pohjimmiltaan Bergmanin läpi tuotannon toistuvaa aihetta, pojan ja isän oidipaalista suhdetta.

Mansikkapaikassa korostuu ulkopuolisuus, ”kolmanneksi pyöräksi” jääminen. Sara valitsee Sigfridin ja Isak joutuu tarkastelemaan heidän keskinäistä onneaan ulkopuolelta. Yhtä lailla Isak jää ulkopuoliseksi tarkastelijaksi, kun vaimo etsii onnea rakastajan (**Åke Fridell**) sylistä metsäaukealla. Sivuhenkilöt heijastavat teemaa: auton kyytiin liftaavalla Saralla on kaksi kosijaa ja väistämättä toinen jää ulkopuoliseksi, vielä ei vain ole ratkennut, kumman niin käy. Myös Isakin kuolemanpelko liittyy tähän yhteyteen, kuoleman tekee meistä ulkopuolisia kaikkeen elävään nähden.

Tarinankerronnan tapaa voi tässä elokuvassa vain ihaila. Kameratyö on hillittyä ja myötäelävää, ja kamera liikkuu vain tarvittaessa. Bergman yhdistää monenlaisia tyylejä aina August Strindbergistä ja saksalaisesta ekspressionismista lähtien, ja Victor Sjöströmin ilmaisevat kasvot kuljettavat tarinaa.

Elokuvan kuuluisat unijaksot ovat moderneja ja nerokkaita, ja niitä ovat jäljitelleet niin ohjaajan kestoihailija **Woody Allen** (Toinen nainen) kuin **David Cronenberg** (Spider). (Peili ja matka ovat tärkeitä symboleja: peilistä ihminen joutuu näkemään omat kasvonsa sellaisenaan, ja matka edustaa Isak Borgin kulkua itsetuntemukseen. Viisarittoman kellon taas voi tulkita kunnianosoitukseksi Sjöströmin omalle ohjaajantyölle (Karin Ingmarintytär).

Tuuve Aro